

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Postoj Fakulty managementu VŠE v Praze k tzv. predátorským vydava- telům a časopisům

Obsah

1 Úvod.....	4
2 Typické znaky a praktiky tzv. predátorských vydavatelů	4
3 Predátorské praktiky u konferencí a monografií	11
4 Shrnutí	15

1 Úvod

Cílem tohoto dokumentu je upozornit na problematiku tzv. predátorských vydavatelů a časopisů a formulovat postoj Fakulty managementu VŠE v Praze k této problematice. Dokument rovněž obsahuje návod, jak tzv. predátorské časopisy rozpoznat.

V posledních letech lze zaznamenat výrazný nárůst počtu tzv. predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí. Tyto subjekty rezignovaly na tradiční model peer review, který je v akademické komunitě obvyklý, a jejich hlavním cílem je rychlý zisk z poplatků za publikování, případně účast. Nárůstu počtu predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí, nahrávají i systémy hodnocení vědeckých výstupů založených na mechanickém bodování a sčítání publikací, přičemž za tyto body jsou následně rozdělovány prostředky na podporu vědy – ať již na národní či na lokální (školní či fakultní) úrovni. Situace je o to nepřehlednější, že tyto predátorské časopisy/konference již začínají pronikat do uznávaných databází vědeckých výstupů (např. Scopus – více viz např. Macháček, V., Srholec, M. *Predátorské časopisy ve Scopusu* [online], Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2016, dostupný na <http://idea.cerge-ei.cz/zpravy/predatorske-casopisy-ve-scopusu> nebo Web of Science). Někteří predátorští vydavatelé rovněž parazitují na (jinak bohubilé a ušlechtilé) myšlence tzv. Open Access (tj. otevřeného a bezbariérového přístupu k vědeckým poznatkům, kdy náklady nenese čtenář, ale autor; ovšem za zachování obvyklého procesu recenzního řízení). Objevují se i případy, kdy uznávání a tradiční vydavatelé akademické literatury zakládají časopisy splňující některé znaky predátorských publikací s vidinou naplňování vlastních obchodních cílů – a kde je poptávka, existuje i nabídka.

Autoři, kteří – ať již vědomě či nevědomě – publikují s predátorskými vydavateli, se podílejí na snížení důvěryhodnosti celého systému vědeckého publikování a významně zvyšují riziko, že jejich práce nebude uznána nejen vědeckou komunitou, ale i odbornou či širokou veřejností. Trpí tak nejen reputace jejich osobní, ale i pověst institucí, na kterých působí.

Fakulta managementu VŠE v Praze důrazně odsuzuje pochybné praktiky predátorských vydavatelství, a odmítá využívání jimi vydávaných časopisů či organizovaných konferencí k umělému navyšování publikačního výkonu či citačního ohlasu jednotlivců i celé instituce.

Fakulta managementu VŠE v Praze doporučuje svým akademickým pracovníkům, aby se vyhýbali jakémukoliv spojení s tzv. predátorskými vydavateli, i jimi vydávanými časopisy či organizovanými konferencemi. Vyzývá autory, aby uvážlivě a pečlivě volili, kde uplatňují výstupy své tvůrčí činnosti – nejen s ohledem na uplatnitelnost těchto výstupů při hodnocení vědeckých výsledků, ale zejména s ohledem na vlastní akademickou reputaci i pověst jejich mateřské instituce.

Rozpoznání tzv. predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí je nezdědka obtížnou záležitostí, a proto tento dokument dále představuje hlavní znaky, na základě kterých lze tyto subjekty rozpoznat.

2 Typické znaky a praktiky tzv. predátorských vydavatelů

Následující seznam předkládá typické znaky a praktiky tzv. predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí. Zároveň je ale potřeba varovat před

bezmyšlenkovitým uplatňováním těchto kritérií, zejména jednotlivě. Existuje řada uznávaných vydavatelů, časopisů či konferencí, které mohou naplňovat jednotlivé znaky (např. poplatek za publikování či nejasněná oborovost/multioborovost), přesto se o predátorské vydavatele/časopisy/konference v pravém smyslu nejedná. Při naplnění více nebo dokonce většiny znaků je však potřeba zvýšené opatrnosti a uvážlivosti při uplatňování výstupů tvůrčí činnosti.

Redakční rada

Mezi základní znaky predátorských vydavatelství patří zejména:

- Redakční rada není vůbec uvedena.
- Redakční rada má málo členů, nebo není mezinárodní, nebo pochází z pochybných či neexistujících institucí.
- Redakční rada obsahuje fiktivní osoby nebo nejsou uvedeny afilační údaje jednotlivých členů.
- Jako členové redakční rady jsou uváděny významné vědecké osobnosti (bez svého vědomí).
- Nejsou uvedeny kontaktní informace, pouze kontaktní formuláře či obecné emailové adresy.
- Pokud vydavatel vydává více časopisů, je redakční rada stejná pro všechny vydávané časopisy.

Příkladem může být třeba Progressive Academic Publishing (Obrázek 1), který má stejnou radu pro všechny vydávané žurnály, přičemž tyto zahrnují širokou škálu tematických oblastí.

Obrázek 1 Totožná redakční rada pro všechny časopisy

Tento vydavatel neuvádí na webu ani adresu, nabízí jen kontaktní formulář. Podobně Pristine Research Journal Publications (Obrázek 2) redakční radu neuvádí, poskytuje jen seznam „advisors“.

Obrázek 2 Neexistence redakční rady

Řada predátorských vydavatelů sídlí v zemích jako např. Nigérie (tj. zemích, které nejsou typické/známé pro excelentní výzkum), přičemž uvedenou adresu nelze vůbec dohledat.

Jako pochybnou lze označit i praxi tzv. mega-žurnálů (oborově nevyhraněných žurnálů publikujících denně stovky či tisíce článků bez recenzního řízení jen za uhrazení poplatku za publikování), které redakční radu také neuvádějí a schovávají se za prohlášení typu „celosvětová síť expertů“ (Obrázek 3).

Obrázek 3 Redakční rada typu „celosvětová síť expertů“

Editorial Board

The PLOS ONE Editorial Board is powered by more than 6,000 academic experts. Our board comprises working scientists who are established principal investigators/group leaders with extensive publication records.

Academic Editors oversee the peer review process for the journal, including evaluating submissions, selecting reviewers and assessing their comments, and making editorial decisions. Together with fellow Editorial Board Members and internal staff, Academic Editors uphold journal policies and ethics standards and work to promote the PLOS ONE mission to provide free public access to scientific research.

Publikační proces

Mezi podezřelé znaky pochybného publikačního procesu patří zejména:

- Neprobíhá recenzní řízení nebo je jeho průběh pochybný a neodpovídá standardům peer review.
- Krátké termíny mezi odevzdáním a publikováním článku, které nedávají možnost provést seriózní recenzní řízení.
- Nejsou specifikovány požadavky na formální náležitosti článku.
- Akademický spam – podbízející emaily vydavatelů nabízejících rychlou publikaci článku, pozvánka na konferenci (často s možností uspořádat vlastní sekci či automatické pozvání jako keynote speaker). V akademickém spamu se objevují často překlepy.
- Netransparentní informace o publikačním procesu či autorských poplatcích (často sdělovány až s rozhodnutím o „přijetí“ článku).

Během jednoho dne lze těžko provést seriózní recenzní řízení (Obrázek 4).

Obrázek 4 Jednodenní recenzní řízení

Submission Date

Last Date for Manuscript Submission is

14th March, 2016

For

15th March, 2016 Issue.

Pochybná volba keynote řečníka (Obrázek 5).

Obrázek 5 Kdokoliv může být keynote řečníkem

Registered authors of accepted submissions for this CFP will be invited to make an **additional presentation with no additional charge** if such a presentation is oriented to interdisciplinary communication and will have the option of writing an invited paper associated to their respective invited presentation. If received on time, this invited paper would be included, as such, in the conference proceedings. **Keynote Speakers** will also be selected from early registrations in the conference.

Časopis neuvádí částku za publikování článku (Obrázek 6). V říjnu 2015 tato částka činila 1450 USD.

Obrázek 6 Náklady publikování nejsou známy před podáním článku

For questions about publication fees, you must [contact the Author Billing department](#). Do not email the journal about publication fees.

Příklad akademického spamu od pochybného vydavatele

Dear xxxxxxxx,

This is Journal of Business and Economics (ISSN 2155-7950), a professional journal published by Academic Star Publishing Company, USA.

We have learned your paper "xxxxxxx" in 17th International Conference on Human-Computer Interaction. We are very interested in your paper and want to publish it in the Journal of Business and Economics. If you have the idea of making our journal a vehicle for your research interests, please send the electronic version of your papers us through email attachment in MS word format. You can find the sample paper in the attachment.

Pochybnosti může vzbuzovat i recenzní řízení u prestižních vydavatelů. Např. vydavatel časopisu Nature vydává souběžně i časopis Nature Communications, který slouží primárně k zachytávání článků, které nejsou dost dobré pro Nature a dokonce se berou v úvahu i předchozí recenze

Nature Communications was primarily intended as such specialized journal, with the purpose of catching all these manuscripts rejected upstairs at the Nature family. if a paper is rejected for not being good enough, the elite journal retains its reputation and precious impact factor, but loses the cash from the publication fees. To avoid the customer's dollars, euros, pounds and yen from going elsewhere, publishers introduce new journals to catch up the papers rejected at their premium outlets."

"The article processing charges (APC) at Nature Communications are princely €3,700 per article, nothing to be sniffed at. Later on, as Nature Communications gained respectability, NPG has introduced Scientific Reports, another open access journal where papers previously rejected at Nature Communications are often published. The APC at Scientific Reports is not bad either: €1,165 per article.

Leonid Schneider: [Optionally transparent peer review: a major step forward, but which direction?](#)

Zaměření časopisu

Predátorské časopisy či konference nemají často vyjasněné oborové zaměření nebo jsou oborově nevyhraněné (Obrázek 7).

Obrázek 7 Nevyjasněné oborové zaměření časopisu

International Journal of Academic Research and Reflection (IJARR) ISSN 2309-0405 is a bi-monthly peer-reviewed research journal. For this journal we accept manuscripts from all academic disciplines (Arts, Humanities, Social Sciences, Natural and Applied Sciences and Engineering). We would welcome manuscripts in the following areas:

Anthropology, Applied Linguistics, Applied Physics, Architecture, Artificial Intelligence, Astronomy, Biological Sciences, Botany, Chemistry, Communication studies, Computer Sciences, Computing technology, Cultural studies, Design, Earth Sciences, Ecology, Education, Electronics, Energy, Engineering Sciences, Environmental Sciences, Ethics, Ethnicity and Racism Studies, Fisheries, Forestry, Gender Studies, Geography, Health Sciences, History, Interdisciplinary Social Sciences, Labour studies, Languages and Linguistics, Law, Library Studies, Life sciences, Literature, Logic, Marine Sciences, Materials Engineering, Mathematics, Media Studies, Medical Sciences, Museum Studies, Music, Nanotechnology, Nuclear Physics, Optics, Philosophy, Physics, Political Science, Psychology, Publishing and editing, Religious Studies, Social Work, Sociology, Space Sciences, Statistics, Transportation, Visual and Performing Arts, Zoology and all other academic disciplines.

Tento znak se objevuje i u časopisů, které nelze označit přímo za predátorské. Jedná se o tzv. mega-žurnály. Nejznámějšími mega-žurnály jsou PLOS One, ACS Omega, Scientific Reports, SAGE Open, SpringerPlus, BMJ Open, PeerJ, Biology Open, IEEE Access, FEBS Open Bio, AIP Advances, G3: Genes, Genomes, Genetics, Open Biology, Cell Reports, Zootaxa, Open Library of Humanities, Elsevier Heliyon.

Např. časopis PLOS One publikuje ročně desetitisíce článků (28 tisíc v roce 2015), Heliyon uvádí, že

Our scope is inclusive; Heliyon publishes articles covering any research discipline. We welcome the submission of manuscripts that report original results of primary research (positive or negative), describe new methods or other research tools, describe new datasets, or analyze existing data and report novel insights in form of a systematic or scoping review.

Stejně tak doba recenzního řízení vyvolává pochybnosti, resp. vykazuje charakteristiky predátorských časopisů (Obrázek 8).

Obrázek 8 Recenzní řízení u mega-žurnálů

Publication history

Received: 19 July 2016; Received in revised form: 22 August 2016; Accepted: 26 August 2016; Published online: 6 September 2016.

I když se nejedná přímo o predátorské časopisy – řada z nich je vlastněna prestižními vydavateli (Elsevier) či indexována v databázích (Elsevier Heliyon je indexován v databázi Scopus – pravděpodobně proto, že Elsevier spravuje a vlastní tuto databázi) – je na úvaze autorů, zda se domnívají, že jim publikace v multioborovém žurnálu bez řádného recenzního řízení přinese dostatečný publikační výkon, citační ohlasy či reputaci v akademické komunitě. Zejména naplňování kritérií ke kvalifikačnímu růstu skrze tyto publikace však nelze doporučit.

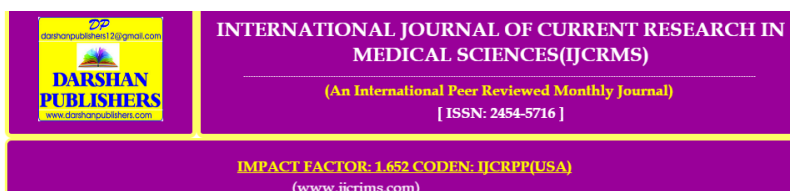
Indexace časopisu

Častou praktikou predátorských vydavatelů je uvádění nepravdivých či zavádějících metrik reputace časopisu. Sem patří zejména:

- Nepravdivé uvádění údajů o indexaci časopisu v uznávaných databázích. Někteří vydavatelé uvádějí údaj o impact factoru, aniž by specifikovali, o jakou metriku se vlastně jedná.
- Uvádění zavádějících metrik (misleading metrics). Tyto metriky jsou často vytvářeny čistě za vzbuzení dojmu vysoké akademické reputace časopisu, jsou však bezcenné a často není známa ani metodika jejich výpočtu. Mezi nejčastější zavádějící metriky patří: IndexCopernicus, Global Impact Factor, General Impact Factor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), IMPACT-FACTOR.RU.

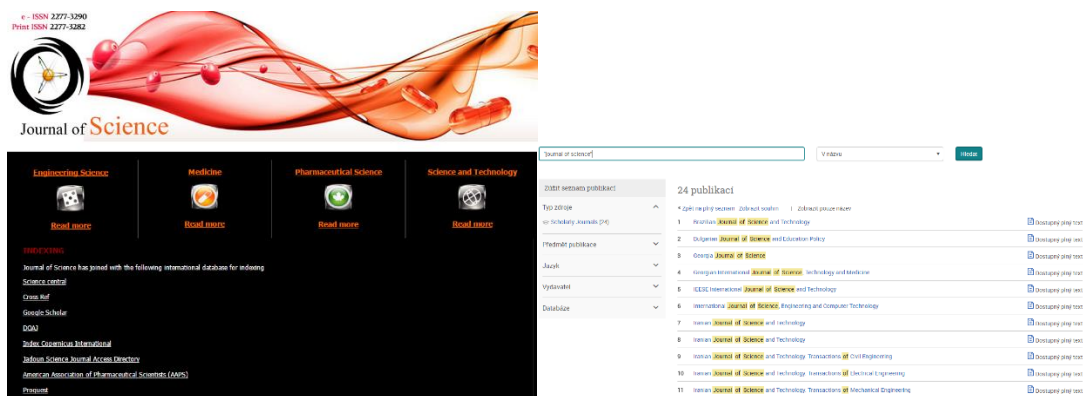
International Journal Of Current Research In Medical Sciences uvádí IF 1.652. Journal Citation Report tento žurnál vůbec nezná (Obrázek 9).

Obrázek 9 Neexistující impakt faktor

Journal of Science uvádí, že je indexován v databázi ProQuest. V této databázi jej však nelze nalézt (Obrázek 10).

Obrázek 10 Nepravdivá informace o indexaci v databázi

Progressive Academic Publishing uvádí ke svým žurnálům tzv. Research Impact Factor (RIF). Jedná se o bezcennou metriku nevypovídající o úrovni časopisu (Obrázek 11).

Obrázek 11 Zavádějící metriky

Objevují se ale i situace, kdy časopis splňující řadu znaků predátorského časopisu, je skutečně indexován v uznávaných databázích (Obrázek 12).

Obrázek 12 Predátorské časopisy v uznávaných databázích

Oncotarget ISSN: 1949-2553 IMPACT JOURNALS LLC 6211 TIFTON HOUSE, STE 6, ALBANY, NY 12203 USA Go to Journal Table of Contents Go to Ulrich's											
Titles ISO: Oncotarget JCR Abbrev: ONCOTARGET Categories ONCOLOGY - SCIE; CELL BIOLOGY - SCIE; Languages ENGLISH 6 Issues/Year;											
Key Indicators											
Year	Total Cites	Journal Impact Factor	Impact Factor Without Self Cites	5 Year Impact Factor	Immediacy Index	Citable Items	Cited Half-Life	Citing Half-Life	Eigenfactor Score	Article Influence Score	% Articles in Citable Items
2015	10,452	5.008	3.757	5.415	0.714	3,204	1.6	5.9	0.03100	1.362	98.56
2014	3,908	6.359	4.914	6.368	0.572	979	2.4	5.6	0.01434	1.724	97.45
2013	2,217	6.627	5.742	6.402	0.616	198	2.2	5.3	0.01106	2.035	97.98
2012	1,450	6.636	5.456	6.636	1.316	114	1.8	4.6	0.00645	1.894	90.35
2011	493	4.784	3.837	4.784	1.099	121	1.3	4.8	0.00152	1.121	90.08
											Not A...
											75.591

Podobně působí i např. časopis Sustainability vydávaný MDPI. Tento časopis kromě dvanácti běžných čísel (issues) vydává každoročně i několik desítek tzv. special issues (přes 700 jen v roce 2019).

Zveřejňování článků pochybné kvality nebo plagiátů

Vzhledem k nedostatečné kontrole a absenci řádného recenzního řízení se v predátorských časopisech nezdávka objevují plagiarizované texty bez označení původních autorů. Častěji se objevuje plagiátorství mezi predátorskými žurnály vykrádajícími se vzájemně. Jsou evidovány i případy, kdy byl přijat zcela nesmyslný text neexistujících autorů (to ovšem není výsadou jen predátorských žurnálů, ale i časopisů zcela seriózních).

V roce 2014 vytvořil Alex Smolyanitsky nesmyslný text s názvem „Fuzzy, Homogeneous Configurations“ a zaslal jej do časopisu Journal of Computational Intelligence and Electronic Systems pod smyšlenými jmény autorů s neexistující afiliací (Obrázek 13).

Obrázek 13 Přijetí nesmyslného článku s neexistujícími autory

Přítomnost vydavatele/časopisu/konference v pozitivním seznamu

Aktivním vyhledáváním predátorských žurnálů se v dnešní době zabývá řada subjektů. Nejznámější je (resp. byl – do roku 2017) Jeffrey Beall z University of Colorado. Ten od roku 2011 publikoval tzv. Beallův seznam, který zahrnuje [predátorské vydavatele](#), [predátorské časopisy](#) a poskytuje i další informace k související problematice (např. [seznam ukradených identit žurnálů](#) nebo [seznam zavádějících metrik](#)). Užití tohoto seznamu může být dobrým vodítkem v prvotní fázi zjišťování, zda se v konkrétním případě nejedná o predátorského vydavatele/časopis/konferenci, z podstaty věci však tento seznam obsahuje řadu chyb prvního i druhého druhu (tj. označuje některé žurnály jako predátorské, ačkoliv predátorské být nemusí; rozhodně neobsahuje všechny predátorské žurnály). Beallův seznam má řadu kritiků z akademické sféry, neboť může obsahovat chyby a obecně snižuje důvěru akademické veřejnosti v Open Access žurnály (zejména z rozvíjejících se zemí).

Někteří autoři navrhnou místo tzv. blacklistingu (Beallův seznam) spíše využít whitelistingu – tedy vytváření pozitivního seznamu prověřených žurnálů, které splňují kritéria řádného publikačního procesu a recenzního řízení. Open Access žurnály lze vyhledávat v [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#), určitým vodítkem může být i přítomnost v uznávané databázi (Web of Science, Scopus), i když i do těchto databází p¹redátorští vydavatelé a časopisy pronikají. Objevuje se proto řada kampaní, které mají (zejména začínajícím) autorům pomoci s orientací v této problematice. Kromě stránek Jeffrey Bealla lze doporučit kampaň [Think. Check. Submit.](#), nebo různé nástroje – např. Journal Evaluation Tool (checklist v příloze). Z českého prostředí pak lze zmínit iniciativu [Antipredátor](#) spolku [Věda žije!](#), která mapuje přítomnost predátorských výsledků v českém Rejstříku informací o výsledcích (RIVu). Podobně lze využít i oborové seznamy sestavované vědeckou komunitou, např. [Academic Journal Guide](#) vydávaný britskou Chartered Association of Business Schools, Australian Research Council [ERA Journal List](#), Australian Business Deans Council [Journal Quality List](#), případně metaseznam vydávaný prof. Anne-Wil Harzing [Journal Quality List](#).

Časopisy přizívající se na jméno uznávaných periodik a časopisy s ukradenou identitou

Některé časopisy se snaží o podobnost s prestižními vydavateli či časopisy – používají téměř totožné názvy jen s přehozením slova nebo přidáním/ubráním členu.

¹ Rele, Shilpa; Kennedy, Marie; and Blas, Nataly, "Journal Evaluation Tool" (2017). LMU Librarian Publications & Presentations. 40. https://digitalcommons.lmu.edu/librarian_pubs/40

Řada časopisů využívá podobného jména se seriózními žurnály (Obrázek 14).

Obrázek 14 Podobnost názvu mezi seriózním a predátorským žurnálem

Někteří predátorští vydavatelé nejen napodobují jména žurnálů, ale napodobují téměř dokonale identitu uznávaných periodik. Často se jedná o webovou stránku, která se ve všech ohledech tváří jako stránka původního žurnálu. Liší se pouze kontaktní údaje a např. fakturační adresa. Počet takto ukradených žurnálů se pro rok 2016 odhaduje na zhruba 100. Někdy má tato aktivita i podobu vytváření webových stránek k časopisům, které vycházejí jen v tištěné podobě a vlastní webové stránky nemají. O časopisu s ukradenou identitou se hovoří jako o *hijacked journal*.

Příkladem je ukradená identita polského časopisu SYLWAN, kde predátor napodobuje i polskou adresu časopisu (Obrázek 15).

Obrázek 15 Ukradená identita časopisu

Falešné identifikátory

Vědecké články mají v současné době přiřazeno tzv. DOI (Digital Object Identifier). Ten slouží pro jednoznačnou identifikaci souboru např. ještě předtím, než je článek zařazen do konkrétního čísla časopisu. DOI je přidělováno organizací The International DOI Foundation Inc. na základě ISO 26324.

SOI (Scientific Object Identifier) není vydáván mezinárodně uznávanou autoritou a po registraci si jej generují vydavatelé sami.

3 Predátorské praktiky u konferencí a monografií

Kromě výše uvedeného se lze setkat s dalšími znaky predátorských praktik u specifických typů publikací. Jedná se zejména o monografie a konference.

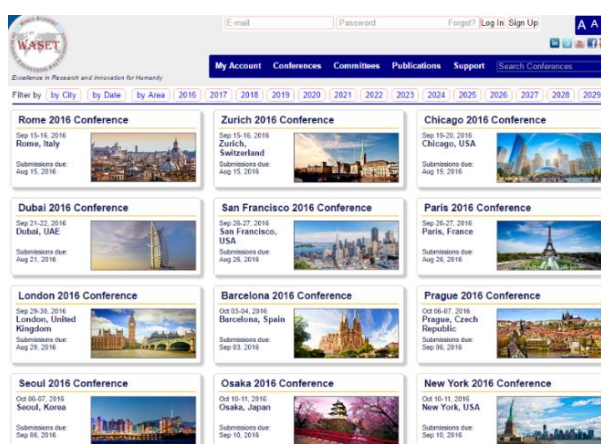
Znaky predátorských konferencí

Praktiky predátorských vydavatelů se nevyhýbají ani konferencím. Účelem takových praktik je získat vložné od účastníků, přičemž samotná konference se koná víceméně formálně nebo dokonce vůbec. Mezi nejčastější znaky takových konferencí patří:

- Informace o konferenci zdůrazňuje spíše místo konání (často velmi atraktivní – konferenční turistika), společenský program či catering.
- Termíny mezi odevzdáním příspěvku a jeho přijetím jsou podezřele krátké a neumožňují řádné recenzní řízení.
- Recenzní řízení buď neprobíhá, nebo probíhá pochybným způsobem (např. autoři jsou vyzváni, aby oponovali jiné přihlášené příspěvky na konferenci či aby doporučili oponenty vlastního příspěvku).
- Účastníci konference se konference neúčastní nebo účastní jen v omezené míře – nelze bohužel zjistit předem, obvyklým znakem jsou prázdné sekce, prezentace neprobíhají nebo probíhají před prázdným sálem, neprobíhá akademická diskuse.
- Konferenci lze absolvovat virtuálním způsobem (tj. bez aktivní účasti, jen zasláním příspěvku).
- Organizátoři umožňují za poplatek získat ocenění.
- Jedná se o tzv. multi-konferenci, která není tematicky vyhraněná a přijímá příspěvky z jakékoliv oblasti. Tento indikátor je nezbytné vnímat v širším kontextu, řada špičkových konferencí se pořádá formou velkých kongresů zahrnujících řadu tematických podoblastí. Může se jednat i o tzv. joint konference.
- Ani těsně před konferencí není zveřejněn program konference a podrobnosti o jednotlivých příspěvcích (bývá často průvodním znakem i u seriózních, avšak chaoticky organizovaných akcí).
- Konferenci organizuje subjekt uvedený v pozitivním seznamu predátorských vydavatelů (viz předchozí kapitola, např. [Beallův seznam](#)). Mezi největší a nejznámější subjekty pořádající predátorské konference patří třeba [World Academy of Science, Engineering and Technology](#) (WASET).

WASET při ohlašování konferencí ani neuvádí tematickou oblast, kterou se konference zabývá. Klíčová je hlavně destinace (Obrázek 16).

Obrázek 16 Seznam predátorských konferencí jen s uvedením lokality

Určitým vodítkem při posuzování může být i indexace konferencí uznávanými databázemi ([přehled indexovaných konferencí](#) nabízí Scopus, či [Conference Proceedings Citation Index](#) od Clarivate (dříve Thomson Reuters). I zde nicméně platí, že řada pochybných konferencí je v těchto databázích indexována, právě proto, že organizátoři rozpoznali, že v řadě systémů hodnocení vědeckých výstupů je

zahrnutí konferenčních sborníků do těchto databází sledovaným znakem. Souvisejícím problémem je fakt, že zahrnutí konference do přehledu indexovaných trvá často dlouhé měsíce (zejména Conference Proceedings Citation Index), či fakt, že i když jsou u konference indexovány ročníky předchozí, aktuální být zahrnut nemusí. Zařazení konference do databáze Scopus či Web CPCI nevypovídá o úrovni konference a řada špičkových konferencí v mnoha oborech (zejména společenských či humanitních) není v těchto databázích uvedena.

Odborné knihy a predátorské praktiky

Predátorské praktiky se nevyhýbají ani vydávání odborných knih. Zde se často hovoří o tzv. *author mill*. Tyto praktiky spočívají v orientaci vydavatelství na velké množství titulů vydávaných v malých nákladech (často i tiskem tzv. *on demand*). Typicky se tito vydavatelé zaměřují na autory snažící se publikovat výsledky projektů jako odborné knihy, doktorandy hledající příležitost k publikování svých disertačních prací, objevují se ale i případy, kdy takto byly vydávány i diplomové práce studentů a vykazovány jako monografie. Náklady na vydání těchto publikací nese primárně autor.

Recenzní řízení u takových vydavatelů je obvykle ve formě *in-house-review*, tj. vydavatel nemá vědeckou či ediční radu složenou z (externích) odborníků, výstupy vykazují nízkou úroveň editorské činnosti (slabá typografie, chyby, překlepy).

Mezi nejznámější vydavatele s těmito praktikami patří Lambert Academic Publishing (Obrázek 17).

Obrázek 17 Lambert Academic Publishing

I tito vydavatelé často zasílají potenciálním autorům akademický spam.

Dear xxxxx xxxxx,

We recently found out that you authored the work "xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx" within the framework of your research conducted for University of Economics. We are a publisher specialized since many years in the publication of academic manuscripts from renowned institutions for tertiary education. I am getting in touch with you to inquire whether you may be interested in publication and dissemination of your work in the form of a printed book. If your answer is positive, I will be pleased to provide you with additional information on our offer. I am looking forward to hearing from you.

Kind Regards,

Alina Covali

Acquisition Editor

LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark of:

AV Akademikerverlag GmbH & Co. KG

Heinrich-Böcking-Str. 6-8,

66121, Saarbrücken, Germany

Dalším typickým problémem spojeným s vydáváním odborných knih je vykazování jiných druhů výsledků jako odbornou knihu. Dle Samostatné přílohy č. 4 Metodiky hodnocení výzkumných organizací

A programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací schválené usnesením vlády dne 8. února 2017

č. 107, je odborná kniha definována následovně:

prezentuje původní výsledky výzkumu, které byly uskutečněny autorem knihy nebo autorským týmem, jehož byl autor členem. Kniha je neperiodická odborná publikace o rozsahu alespoň 50 tištěných stran vlastního textu bez fotografických, obrazových, mapových apod. příloh vydaná tiskem nebo elektronicky a posouzená (recenzovaná) alespoň jedním obecně uznávaným odborníkem z příslušného oboru formou lektorského posudku (ne však z pracoviště autorů knihy). Týká se přesně vymezeného problému určitého vědního oboru, obsahuje formulaci identifikovatelné a vědecky uznávané metodologie (explicitně formulovaná metodologická východiska i v monografiích směřujících k aplikacím a / nebo formulace nové metodologie opírající se o dosavadní teoretická bádání v dané oblasti. Formálními atributy odborné knihy jsou odkazy na literaturu v textu, seznam použité literatury (eventuálně poznámkový aparát a bibliografie pramenů) a souhrn v aspoň jednom světovém jazyce. Kniha má přidělen kód ISBN nebo ISMN. Celou knihu vytváří jednotný autorský kolektiv (bez ohledu na to, jaký mají jednotliví členové autorského kolektivu na obsahu podíl), a to i v případě, kdy mají jednotlivé kapitoly knihy samostatné autorství. Odbornou knihou je např. monografie, vědecky zpracovaná encyklopedie a lexikon, kritická edice pramenů, kritická edice uměleckých (hudebních, výtvarných apod.) materiálů doprovázená studií, publikované diplomové, doktorské, habilitační a disertační práce splňující parametry odborné knihy, které nejsou založeny na pracích druhu J_{imp}, J_{sc}, J_{ost}, kritický komentovaný překlad náročných filosofických, historických či filologických a obdobných textů, vědecky koncipovaný jazykový slovník a odborný výkladový slovník, kritický katalog výstavy apod., pokud splňují uvedená formální kritéria. U vícetasvkové vědecké monografie je možné do RIV zařadit každý svazek, pokud každý jednotlivě splňuje požadovaná kritéria a byl vydán jako samostatná publikace s vlastním ISBN. Pokud je odborná kniha zařazena v RIV jako výsledek druhu B, nemohou být její kapitoly zařazeny jako výsledek druhu C v případě téhož předkladatele výsledku.

Odbornou knihou nejsou:

knihy, které nemají ISBN, případně ani ISMN;
učební texty (tj. učebnice, skripta), pokud nejsou výsledkem původního pedagogického výzkumu;
odborné posudky a stanoviska, studie, překlady, příručky, informační a propagační publikace, ročenky (s výjimkou těch, které splňují požadavky na odbornou knihu), výroční nebo obdobné periodické zprávy;
publikované diplomové, doktorské, habilitační a disertační práce, založené na pracích druhu J_{imp}, J_{sc}, J_{ost}, opatřené komentářem a kódem ISBN;
běžné jazykové slovníky;
účelově vydané souhrny odborných prací (např. v rámci jednoho pracoviště);
tiskem nebo elektronicky vydané souhrny abstraktů, či ústních sdělení z konferencí;
metodické příručky, katalogy a normy;
sborníky (jednotlivé příspěvky ve sborníku jsou výsledkem druhu D);
beletrie, populárně naučná literatura, např. cestopisy, texty divadelních her;
výběrové bibliografie, výroční zprávy, proslovy, reportáže, soubory studentských soutěžních prací, turistické průvodce;
komerční překlady z cizích jazyků;
memoáry, informační materiály; popularizující monografie, biografie a autobiografie; účelově monograficky vydané závěrečné zprávy z projektů.
Pokud je kniha vydána v ČR, musí být povinný výstisk registrován v Národní knihovně ČR. Pro výsledky typu „Odborná kniha“ publikované v zahraničí představuje verifikaci: Odkaz na Digital Object Identifier (DOI) nebo Open Access (OA), dohledatelnost v mezinárodně uznávaném katalogu, resp. ověření vratnou výpůjčkou od vydávající instituce stvrzené poskytovatelem.

Z uvedeného hlediska tak mohou být problematické např. konferenční sborníky vydávané v rámci tzv. Book Series (Lecture Notes) u Springeru, i když v minulosti byly tyto publikace v rámci hodnocení výsledků výzkumných organizací jako výsledky typu odborná kniha uznávány.

Nejčastější důvody pro vyřazení publikace z hodnocených výsledků v RIVu pak jsou:

- 1 Fyzické ověření výsledku. Neprokázání existence nebo nedoručení požadovaných náležitostí pro fyzickou kontrolu.
- 2 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek nemá formální atributy (odkazy na literaturu v textu, seznam použité literatury, souhrn v aspoň jednom světovém jazyce)
- 3 Výzkum, který výsledek prezentuje, nebyl uskutečněn autorem výsledku nebo týmem, jehož byl autor výsledku členem.
- 4 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek neobsahuje popis metodologie.
- 5 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je beletrie.
- 6 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je biografie či autobiografie.
- 7 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je cestopis nebo turistický průvodce.
- 8 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je diplomová, nebo doktorská nebo habilitační nebo disertační práce.
- 9 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je katalog.
- 10 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je memoár.
- 11 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je metodická příručka.
- 12 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek není první vydání knihy.
- 13 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je norma.

- 14 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je popularizující nebo informační monografie.
- 15 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je populárně naučná literatura.
- 16 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek posudek nebo stanovisko.
- 17 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je komerční překlad z cizího jazyků.
- 18 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je proslov.
- 19 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je ročenka.
- 20 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je sborník.
- 21 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je běžný jazykový slovník.
- 22 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je soubor studentských soutěžních prací.
- 23 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je tiskem nebo elektronicky vydaný souhrn abstraktů nebo rozšířených abstraktů.
- 24 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je účelově vydaný souhrn rešerší nebo souhrn odborných prací v rámci jednoho pracoviště.
- 25 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je studie.
- 26 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je text divadelní hry.
- 27 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je učební text.
- 28 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je účelově monograficky vydaná závěrečná zpráva z grantu.
- 29 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je výroční nebo periodická práva.
- 30 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek neprezentuje/nerealizuje/nechrání původní výsledky výzkumu.
- 31 Výsledek neodpovídá definici druhu. Vlastní odborný text knihy bez příloh má méně než 50 stran.
- 32 Obor, kterým se zabývá odborná kniha nebo kapitola v odborné knize nepatří do vědního oboru posuzovaného OVHP.
- 33 Výsledek neodpovídá definici druhu. Nebyl předán povinný výtisk do Národní knihovny ČR

4 Shrnutí

Posuzování, zda se jedná o predátorského vydavatele/časopis/konferenci, je heuristickým procesem. Nejčastější chybou je zejména posuzování jednotlivých znaků v omezené perspektivě, bez širšího kontextu a bez přihlédnutí k ostatním indiciím.

Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných časopisů shrnuje Tabulka 1. Se zřetelem k prohlášení v části 1 a především s ohledem na očekávanou změnu metodiky externího hodnocení výsledků tvůrčí činnosti, kterou lze očekávat v nejbližších letech, *nelze uznat v interním hodnocení publikační činnosti výstup splňující čtyři nebo více indikátorů z uvedených sedmi v jiné kategorii než 0* – Ostatní publikační výstupy evidované v Databázi publikační činnosti VŠE (PCVSE)².

Tabulka 1 Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných časopisů

Indikátor (podrobnosti o indikátorech viz část 2)
Neuvádění členů redakční rady časopisu nebo nepravdivé údaje o členech redakční rady
Chyby a nedostatky v publikačním procesu
Nejasné zaměření časopisu
Zavádějící či nepravdivé informace o indexaci časopisu
Časté zveřejňování článků pochybné (neověřené) kvality nebo plagiátů
Parazitování na reputaci uznávaných časopisů
Přítomnost vydavatele/časopisu v pozitivním seznamu predátorských časopisů

Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných monografií shrnuje Tabulka 2. Se zřetelem k prohlášení v části 1 a především s ohledem na očekávanou změnu metodiky externího hodnocení

.....
² Všechny rozeznávané kategorie publikačních výstupů lze nalézt v dokumentu *Publikační standard akademického/vědeckého pracovníka Fakulty managementu VŠE v Praze*.

výsledků tvůrčí činnosti, kterou lze očekávat v nejbližších letech, *nelze uznat v interním hodnocení publikační činnosti výstup splňující jakoukoliv z uvedených podmínek v jiné kategorii než O – Ostatní publikační výstupy* evidované v Databázi publikační činnosti VŠE (PCVSE)¹.

Tabulka 2 Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných monografií

Indikátor (podrobnosti o indikátorech viz část 3)
Účelové vykazování jiných typů výstupů jako monografií
Vydavatelství typu author mill (bez přítomnosti externí vědecké rady; přímá orientace na zisk a vydávání titulů bez ohledu na jejich obsah či kvalitu)
Přítomnost vydavatele v pozitivním seznamu predátorských časopisů

Účast na konferencích má primárně jiné cíle než dosahování excelentních publikačních výstupů. Zejména se jedná o prezentaci dosažených výsledků v rámci akademické komunity, diskuse, navazování kontaktů atp. Současně však platí, že i publikační výstupy z konferencí vstupují do hodnocení výsledků výzkumných organizací. Akademičtí pracovníci by měli pečlivě zvažovat volbu konferencí, kterých se účastní, především s ohledem na primární cíle takové účasti. Účast na konferencích, které splňují šest nebo více znaků z uvedených devíti (viz část 3) nebude podporována z prostředků fakulty.

V Jindřichově Hradci dne 12. září 2016 (upraveno 18. června 2019)

Zpracoval

Schválil

doc. Ing. Tomáš Kincl, Ph.D.

doc. Ing. Vladislav Bína, Ph.D.

proděkan pro vědu, výzkum a doktorské studium

děkan fakulty

Pro diskusi nad predátorskými vydavateli/časopisy/konferencemi a jejich rozpoznáváním kontaktujte proděkana pro vědu, výzkum a doktorské studium (tomas.kincl@vse.cz). Pro hlubší vhled do problematiky lze doporučit třeba knihu Moosa, I. A. (2018). Publish or perish: Perceived benefits versus unintended consequences. Edward Elgar Publishing.

Criterion	Good (3)	Fair (2)	Poor (1)
Web search for the journal	The journal is within the top 5 entries on the first page of search results and there are no scam alert postings.	The journal is on the first page of search results but not within the top 5 entries and there are no scam alert postings.	The journal is not on the first page of search results or there is at least one scam alert post about the journal.
Journal name	The journal name cannot be confused with another journal.	The journal being evaluated has a name similar to another journal but is able to be distinguished between the two.	The journal being evaluated is unable to be distinguished from another with a similar name.
Editorial board	The editorial board is listed with their full names and institutional affiliation.	The editorial board is listed with their full names only (no affiliation).	There is no editorial board listed.
Review process	The journal states whether it is peer reviewed/edited and has a review policy listed.	The journal states whether it is peer reviewed/edited and has no review policy listed.	The journal does not state whether it is peer reviewed/edited and has no review policy listed.
Conflicts of interest	The journal thoroughly and clearly states a conflicts of interest policy, including how it will handle potential conflicts of interest of editors, authors, and reviewers.	The journal states a conflicts of interest policy, but the description of how conflicts will be handled is unclear.	The journal does not state a conflicts of interest policy.
Journal website	The journal website is competently designed and functional. (examples: no broken links, easy navigation, no missing information)	The journal website is adequately designed with passable functionality. (examples: adequate navigation, few broken links, some missing information)	The journal is poorly designed and is not functional. (examples: broken links, poor navigation, missing information)
Revenue sources	The journal clearly states its business model. This includes any revenue sources, like author fees, subscriptions, advertising, reprints, institutional support, and organizational support.	The journal's business model lacks clarity when stating its revenue sources, like author fees, subscriptions, advertising, reprints, institutional support, and organizational support.	The journal does not state its business model.
Journal archive	The journal website contains an archive of its past issues with links to full text articles.	The journal website contains an archive but it may be incomplete or does not contain links to full text articles.	The journal does not have an archive of its past issues.
Publishing schedule	The journal clearly states how often its issues will be published each year and this agrees with the archive.	The journal does not state how often its issues will be published but it can be determined from the archive.	The journal does not state how often its issues will be published each year and it cannot be determined from the archive.
Author fees	The journal clearly states the amount of money an author will pay to have each article published.	The journal states that an author fee is required but does not note how much it is.	The journal does not state whether or not there are any author fees.
Copyright information	The journal clearly describes its copyright and licensing information on the journal's Web site, and licensing terms are indicated on the published articles (HTML/PDF).		Copyright and licensing information is not found on the journal's Web site and on any published articles.
Journal index	The journal is indexed in more than one subject database. (examples: ERIC, Google Scholar, Web of Science, PsycINFO)	The journal is indexed in one subject database. (example: ERIC)	The journal is not indexed in a subject database.
Access to journal articles	The journal provides full text access to all published articles.	The journal provides full text access to some published articles.	The journal does not provide full text access to any published articles.
Number of articles published	The journal has published more than 10 articles.	The journal has published between 6 and 10 articles.	The journal has published 5 or fewer articles.
Web search for the publisher	The publisher is within the top 5 entries on the first page of search results and there are no scam alert postings.	The publisher is on the first page of search results but not within the top 5 entries and there are no scam alert postings.	The publisher is not on the first page of search results or there is at least one scam alert posting.
Publisher information	Information about the ownership/management of the journal and contact information about the publisher is clearly identified.	Information about the ownership/management of the journal or contact information about the publisher is clearly identified.	Information about the ownership/management of the journal and contact information about the publisher is not available.

Journal Evaluation Tool

Rele, Shilpa; Kennedy, Marie; and Blas, Nataly, "Journal Evaluation Tool" (2017). LMU Librarian Publications & Presentations. 40. https://digitalcommons.lmu.edu/librarian_pubs/40